

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 1 kwietnia 2021 r.

ZP-NKWR.431.2.13.2021.EK

Pani
Jolanta Leszko
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 4 marca 2021 roku do Wojewody Dolnośląskiego wpłynęło pismo z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (znak DSR-I.8200.63.2021.MS), w którym zwrócono się do tutejszego Urzędu o zbadanie prawidłowości działań podejmowanych przez asystenta rodziny oraz działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku w obszarze udzielonej pomocy rodzinie, [REDACTED]

W związku z powyższym, w dniach 10 - 12 marca 2021 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku przeprowadzono kontrolę w trybie uproszczonym, na podstawie: art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 95 z dnia 9 marca 2021 roku oraz upoważnień: Nr ZP-NKWR.0030.112.2021.EK i Nr ZP-NKWR.0030.113.2021.EK wydanych przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu z upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego, w dniu 9 marca 2021 r.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów w składzie: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu oraz Tomasz Borecki – inspektor wojewódzki – kontroler. Kontrolę wpisano pod numerem 2. do Książki Kontroli Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Miejskiej Kłodzko, zwanego dalej „OPS” lub „Ośrodkiem”. Celem przeprowadzonej kontroli była ocena działalności OPS w zakresie realizacji zadań samorządu

gminnego wynikających z ustawy z dnia 11 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), zwana dalej ustawą, w tym organizacja systemu pracy z rodziną w gminie i udzielona rodzinie [REDAKTOR] pomoc oraz zgodność zatrudniania pracowników ośrodka realizujących zadania wynikające z ustawy, z wymaganymi kwalifikacjami. Dodatkowo zebrano informacje odnośnie udzielonego rodzinie wsparcia z zakresu pomocy społecznej.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z uchybieniami, które związane były z nieprzestrzeganiem procedur postępowania. Uchybienia te nie miały bezpośredniego wpływu na efektywność działań podejmowanych przez Gminę w zakresie wspierania rodziny. Uzasadnieniem tej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny. Osobą odpowiedzialną za realizację zadań w kontrolowanych obszarach jest Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej, Pani Jolanta Leszko.

Przeprowadzone działania kontrolne oraz zgromadzona dokumentacja pozwoliły na stwierdzenie następującego stanu faktycznego:

Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, art. 176 ustawy, w związku z art. 8 ustawy.

Uchwałą nr XX/219/2012 Rady Miejskiej w Kłodzku z dnia 29 marca 2012 r. wyznaczono Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku jako podmiot właściwy do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Regulamin organizacyjny jednostki został wprowadzony do życia przez Dyrektora Ośrodka Zarządzeniem Nr 13/2020 z dnia 31 grudnia 2020 roku, w którym w § 6 zapisano m.in., że Ośrodek realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Natomiast w § 11 w pkt 2 określono w strukturze organizacyjnej Ośrodka Dział Diagnostyczny, w którym wyodrębniono stanowisko asystenta rodziny. (dowód: akta kontroli str.21-23)

Realizując obowiązek wynikający z art. 176 pkt 1 ustawy, Rada Miejska w Kłodzku podjęła uchwałę nr LI/378/2018 z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020. Cel operacyjny Programu to „*Wsparcie i wzmocnienie rodziny w prawidłowym jej funkcjonowaniu poprzez profilaktykę i edukację*” W Programie przedstawiono OPS jako koordynatora jego realizacji, który corocznie do 31 marca danego roku będzie przedkładał Radzie Miejskiej w Kłodzku sprawozdanie z realizacji jego działań. W dniu 31 marca 2020 r. zostało przedłożone Radzie Miejskiej

w Kłodzku sprawozdanie z działalności OPS, w którym w punkcie IV (str. 44-47) przedstawiono zadania wynikające z ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 24, 38-46)*

W obszarze pracy z rodziną, o którym mowa w art. 10 ust. 3 ustawy oraz zgodnie z postawionymi celami w ww. Programie, Gmina zapewniała wsparcie, pomoc i poradnictwo dla mieszkańców kierując ich do: Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kłodzku, ul. Kościuszki 2, (wsparcie psychologa, poradnictwo specjalistyczne), Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Kłodzku, ul. Bohaterów Getta 1, prowadzonego przez Gminę Miejską Kłodzko oferującego wsparcie: prawnika, psychologa mediatora, pedagoga, kuratora specjalisty, terapeuty uzależnień, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kłodzku przy ul. Szkolnej 8. Wsparcie pedagogiczne zapewniało również przez pedagogów i nauczycieli w placówkach oświatowych na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko oraz asystentów rodzin, którzy posiadają wykształcenie pedagogiczne.

Wsparcie socjalne realizowane było przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku, ul. Wyspiańskiego 2d na bieżąco, w ramach obowiązków służbowych w godzinach pracy.

Inne działania profilaktyczno – edukacyjne realizowane w gminie i wynikające z Gminnego Programu Wspierania Rodziny to:

1. Organizowany przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodzin z OPS w Kłodzku Projekt socjalny pn. „Zróbmy coś razem”, realizowany w latach 2016-2018 na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko, którego celem było wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W projekcie udział brały m.in. rodziny objęte wsparciem asystentów rodzin.
2. W roku 2019 Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku w partnerstwie realizował projekt „Punkt Wsparcia Rodziny i Pieczy Zastępczej” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 w ramach Działania 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych. *(dowód: akta kontroli str.25-27)*

Gmina, zgodnie z art. 11 ustawy, zapewniała rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomoc asystenta. Przydzielano go rodzinom z dziećmi przede wszystkim ze względu na niewystarczające umiejętności opiekuńczo – wychowawcze, uzależnienia (alkoholizm, narkomanię), a także problemy związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, w tym nieprawidłowym gospodarowaniem budżetem domowym.

Od 2012 roku w OPS zatrudnionych było w sumie 13 asystentów rodziny. Obecnie pracę świadczy dwóch:

1. A.T. zatrudniony od 02.10.2017 r. i nadal;
2. M.P. zatrudniony od 01.03.2018 r. i nadal.

Każdy z nich wsparciem obejmuje nie więcej niż 15 rodzin w tym samym czasie, odpowiednio 15 rodzin i 13 rodzin i jest to zgodne z art. 15 ust. 4 ustawy. Analiza dokumentów wskazuje, iż na przestrzeni lat 2017 – 2021 asystenci jednorazowo w miesiącu wspierali nie więcej niż 15 rodzin.

Na dzień kontroli 82 dzieci z terenu gminy miejskiej Kłodzko umieszczono w pieczy zastępczej: 41 instytucjonalnej i tyle samo w rodzinnej. Za ich pobyt gmina ponosiła odpłatność w wysokości:

- 10% kosztów pobytu w przypadku – 16 dzieci;
- 30% kosztów pobytu w przypadku – 15 dzieci;
- 50% kosztów pobytu w przypadku – 51 dzieci.

Asystenci uczestniczyli w szkoleniach finansowanych ze środków budżetu gminy, w myśl art. 176 pkt 4 ustawy, w związku z art. 12 ust. 2 ustawy. Z analizy dokumentacji w tym zakresie wynika, że asystent rodziny A.T. na przestrzeni lat 2017 – 2021 uczestniczył w 6 różnych szkoleniach, a M.P. w latach 2018 – 2021 w czterech. Szkolenia dotyczyły m.in.: Interwencji kryzysowej wobec dzieci i młodzieży, Regulacji prawnych w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, Narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, zjawisk zagrożenia, profilaktyki – rozpoznawania zachowań – zasad bezpieczeństwa, Procesu wiktyimizacji ofiar przemocy. *(dowód: akta kontroli str.28 – 37, 377- 383)*

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko, w Centrum Aktywności Lokalnej w Kłodzku w listopadzie 2020 r., przy ul. Łukasieńskiego 43 utworzona została placówka wsparcia dziennego w myśl art. 176 pkt 3 c ustawy, prowadzona w formie opiekuńczej i specjalistycznej. Realizowane są w niej zajęcia opiekuńcze, wychowawcze, dydaktyczno - wyrównawcze, specjalistyczne i integracyjne. Odbywają się także zajęcia integracyjno - socjoterapeutyczne dla dzieci poniżej 15 roku życia, z pieczy zastępczej oraz poradnictwo zawodowe dla dzieci powyżej 15 roku życia z pieczy zastępczej, również w zakresie wsparcia w procesie usamodzielnienia. *(dowód: akta kontroli str.26 -27)*

Na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające, o których mowa w art. 29 ustawy. W tym zakresie Dyrektor OPS oświadczył, że podejmowane były próby poszukiwania takich rodzin za pośrednictwem pracowników socjalnych, asystentów rodzin, również wśród

najbliższego otoczenia rodziny. Rozwieszano też ogłoszenia na tablicach ogłoszeń w OPS. Pomimo podejmowanych działań nie pozyskano takich rodzin. *(dowód: akta kontroli str.47 - 48)*

Analizując akta osobowe pracowników realizujących zadania z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. asystentów rodziny i pracowników socjalnych stwierdzono, że osoby te legitymowały się kwalifikacjami zgodnymi z wymogami ustawowymi. W przypadku asystentów, spełnili oni warunki art. 12 ust. 1 pkt 1- 4 ustawy i wszyscy posiadali wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, a w jednym przypadku na kierunku socjologia. Osoby te również:

- 1) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona;
- 2) wypełniali obowiązek alimentacyjny - w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynikał z tytułu egzekucyjnego;
- 3) nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Kwalifikacje pracowników socjalnych określa ustawa o pomocy społecznej. Zatrudnione w OPS osoby na tym stanowisku, wypełniły przesłanki zapisów ww. ustawy, legitymowały się dyplomem w zawodzie pracownik socjalny lub ukończyły w określonym czasie studia wyższe na odpowiednim kierunku, tj. politologia, socjologia, pedagogika.

(dowód: akta kontroli str.344- 383, 384-399)

Zgodnie z art. 177 ustawy w Gminie Miejskiej Kłodzko realizowano następujące rządowe programy z zakresu wspierania rodziny: Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, Dobry Start, Za życiem, Karta Dużej Rodziny, Maluch+, Program 500+, Program „Posiłek w szkole i domu”, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa FEAD.

(dowód: akta kontroli str.49)

Podsumowując, Gmina Kłodzko wypełniała ustawowe zadania wynikające z art. 176, 177, 179 ustawy: opracowano i realizowano gminny program wspierania rodziny, udzielano rodzinom pomocy materialnej i rzeczowej, zapewniano wsparcie i pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w postaci przydzielania im asystentów, prowadzono placówkę wsparcia dziennego, finansowano szkolenia podnoszące kwalifikacje asystentów oraz finansowano pobyt dzieci w pieczy zastępczej, stwarzano osobom z problemami możliwości dostępu do specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego), sporządzano sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny i przekazywano je wojewodzie, realizowano rządowe programy z zakresu wspierania rodziny.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie udzielonej rodzinie [REDACTED] pomocy

Podczas kontroli przeanalizowano sytuację rodziny [REDACTED]. Z zebranych materiałów wynika, [REDACTED]

[REDACTED], trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak pozytywnych wzorców z dzieciństwa. Na trudne położenie [REDACTED] wpływ miała także sytuacja finansowa i mieszkaniowa oraz fakt, że była [REDACTED]. Ojciec [REDACTED], krótko po zamieszkaniu w Kłodzku, [REDACTED] (maj 2017 r.).

Wyżej wymienione czynniki to główne przesłanki udzielonego rodzinie wsparcia, m.in. w postaci przydzielonego jej asystenta rodziny. Wcześniej, pomoc tego specjalisty otrzymywała z OPS w [REDACTED], gdzie była zameldowana i zamieszkiwała do kwietnia 2017 r. Ze względu na wspomniane problemy, samotnej matce [REDACTED] już w kwietniu 2015 r., [REDACTED]. Wówczas rodzinę objęto także nadzorem kuratora zawodowego, trwającym do lutego 2021 r. Drugie dziecko – [REDACTED] urodziło się 11.11.2017 roku.

Oprócz wsparcia asystenta rodziny, z [REDACTED] współpracował także właściwy miejscowo pracownik socjalny z Ośrodka Pomocy Społecznej z Kłodzka, który w związku z przyznawaną pomocą finansową wizytował rodzinę i przeprowadzał wywiady środowiskowe (ilość wizyt: 2017 r. – 4, 2018 r. – 2, 2019 r. – 5, 2020 – 2, 2021 r. – 0). Rodzina otrzymywała: świadczenia

[REDACTED] Dodatkowym źródłem dochodu rodziny była [REDACTED]

(dowód: akta kontroli str.4-6, 79 - 81)

Z informacji przekazanych przez pracowników OPS w Kłodzku wynika, że [REDACTED], bardzo chętnie korzystała ze wsparcia tej instytucji i wywiązywała się z nałożonych na nią zadań.

Również z notatek asystenta z okresu czerwiec 2017 – czerwiec 2018 r. wynika, że [REDACTED] pomimo stwierdzonej [REDACTED]

[REDACTED] r. Problemy na które wskazuje asystent w ww. okresie w rodzinie dotyczą organizacji życia codziennego, niewywiązywania się z obowiązków wynikających z prowadzenia gospodarstwa domowego, trudnej opieki nad dziećmi, ich stanu zdrowia.

W dokumentach asystenta odnotowuje się m.in. obecność kuratora, pracownika socjalnego, lekarzy, pracowników oświaty jako partnerów we współpracy z rodziną. Odnośnie współpracy z kuratorem doszukano się trzech wpisów: 30.01.2019 r., 15.01.2020 r., 29.11.2020 roku w sytuacji stwierdzenia lub zgłoszenia o nienależycie sprawowanej w rodzinie opiece nad dziećmi. Wynika z nich, że kurator każdorazowo zobowiązywał się do zweryfikowania wiarygodności uzyskanych informacji. W dalszych notatkach asystenta nie odniesiono się do efektów działań kuratora, również w kwestii [REDACTED]. Tę informację pozyskano dopiero w trakcie kontroli. Powyższe braki w dokumentach uznaje się jako uchybienie. Wskazane jest odnotowywać istotne dla funkcjonowania rodziny ustalenia, szczególnie dotyczące sprawowanej opieki nad dziećmi oraz ingerencji sądu w sprawach opiekuńczych. *(dowód: akta kontroli str. 238-297,298-343)*

Pierwsze wzmianki w notatkach asystenta odnośnie większych problemów w rodzinie pojawiły się niedługo po tym, jak [REDACTED]

[REDACTED] (notatka z 20.07.2018 r.). [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Interwencje sąsiedzkie w związku z hałasami, krzykami i płaczem dzieci (w dokumentacji doliczono się dwóch takich zgłoszeń: 17.01.2019 r. oraz 15.07. 2020 r.) były weryfikowane pod względem zgłoszonych uwag przez asystenta samodzielnie lub w porozumieniu z pracownikiem socjalnym. Zapisy odnośnie w ogóle kontaktów z sąsiadami pojawiają się częściej, asystent je odnotowywał każdorazowo jak [REDACTED]. skarżyła się na te relacje, wskazując, że „sąsiedzi się czepiają” (w 2019 r. odnotowano 5 takich wpisów, w 2018 r. i w 2020 r. – po jednym). W notatkach sporządzanych na te okoliczności wskazywano najczęściej na konflikty/kłótnie pomiędzy partnerami (efektem których były krzyki dorosłych i płacz dzieci). Odnotowywano też informacje odnośnie zdrowia dzieci. W związku z tym rodzinę regularnie edukowano w zakresie opieki nad dziewczynkami, rozwiązywania konfliktów, panowania nad emocjami, proponowano terapię w celu radzenia sobie ze złymi emocjami, przeprowadzano rozmowy z [REDACTED] odnośnie zaistniałych sytuacji konfliktowych i krzyków. W 2018 r. rodzina brała udział w projekcie socjalnym „Zróbmy coś razem” organizowanym przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodzin, którego głównym celem było wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez promowanie alternatywnych form aktywnego spędzania czasu wolnego w przestrzeni miejskiej, na wolnym powietrzu. *(dowód: akta kontroli str.4-6, 171-237, 111-170)*

W dokumentach prowadzonych w 2019 r. przez asystenta rodziny dwukrotnie odnotowano informacje dotyczące obrażeń na ciele dziecka, notatki z dni: 8.01.2019 r. (siniak na twarzy [REDACTED].), 24.01.2019 r. (siny nos [REDACTED].). Z podjętych przez asystenta działań wynika, że omawiał on i analizował zdarzenia wraz z rodziną i uczulał na bezpieczeństwo dzieci. W sytuacji stwierdzenia obrażeń na ciele dzieci polecał natychmiastowe konsultacje lekarskie. Po zdarzeniu wynikiem, którego było zasinienie nosa dziecka pomoc medyczna udzielona została przez wielu specjalistów (pediatrę, laryngologa, chirurga, chirurga dziecięcego). W wyniku ww. zdarzenia, po rozmowie asystenta z kuratorem sądowym zdecydowano, że złoży on wniosek do Sądu Rejonowego w Kłodzku o zmianę zarządzeń wychowawczych (notatka z dnia 30.01.2019 r.). W sierpniu 2019 r. postanowieniem sądowym ograniczono władzę rodzicielską matki również nad [REDACTED], poprzez nadzór kuratora. W związku ze stwierdzonym obrażeniem nosa zostało także złożone przez jedną z lekarek, do której trafiło dziecko (brak dokładnych informacji kiedy) doniesienie na Policję o podejrzeniu stosowania przemocy. Pediatrę zaniepokoiło zasinienie nosa dziecka. Reakcja służb medycznych była kluczowa, poddała pod wątpliwość sprawowaną przez rodziców opiekę. W związku

z dokonaniem zgłoszeniem prowadzone było postępowanie przez Policję. W notatce z dnia 25.02.2019 r. asystent odnotował wizytę Policji w rodzinie [REDAKT], a w dniu 18.03.2019 r. sam asystent złożył obszerne wyjaśnienia w tej sprawie w Wydziale Dochodzeniowym. Sprawa została umorzona przez Policję, co odnotował asystent w notatce z dnia 4.04.2019 r., sporządzonej po wizycie w rodzinie i okazaniu mu pisma w tej sprawie z ww. instytucji. Policja nie stwierdziła również przesłanek uzasadniających wszczęcie procedury Niebieskie Karty. Ta informacja w dokumentacji asystenta pojawiła się po czasie, dopiero w półrocznej okresowej ocenie sytuacji rodziny, była zdawkowa i nie wchodząca w szczegóły. Tak kluczowa informacja powinna znaleźć się w bieżących notatkach, dotyczyła bowiem podejrzenia stosowania przemocy. Wskazuje się to jako uchybienie w zakresie dokumentowania pracy z rodziną i uczuła się, by w przeszłości istotne działania odnotowywać.

Od stycznia 2019 r. (od czasu stwierdzenia stłuczenia nosa) asystent rodziny zaplanował zintensyfikować monitoring i obserwację rodziny. W styczniu jeszcze 6 razy odnotował wizyty lub kontakt z rodziną, w lutym odbył 6 wizyt w domu (w tym 1 nieudana), w marcu 7 (w tym jedna nieudana) i 1 kontakt telefoniczny, w kwietniu 4 (w tym 1 nieudana), a w kolejnych miesiącach przeprowadzał średnio 5 wizyt, podczas których bacznie przyglądał się dzieciom, nie odnotowując nic niepokojącego. Jednak na przestrzeni kolejnych miesięcy pojawiają się wpisy o złych emocjach, terapii, konfliktach, nerwach, donosach sąsiadów, wizycie Policji, kłamstwach, zaburzonych relacjach [REDAKT] (notatki np. z: 31.01.2019 r., 25.02.2019 r., 11.03.2019 r., 18.03.2019 r., 4.04.2019 r., 31.05.2019 r., 3.06.2019 r., 12.06.2019 r., 18.06.2019 roku, sprawozdanie z pracy asystenta z rodziną za miesiące: czerwiec 2019 r. i sierpień 2019 roku). W związku z tym rodzina nadal systematycznie instruowana była w kwestii rozwiązywania konfliktów i wpływu takich sytuacji na rozwój dzieci. [REDAKT]

[REDAKT] w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kłodzku, z której była zadowolona i chętnie uczęszczała na zajęcia, zakończyła ją w kwietniu 2019 r.

Asystent rodziny regularnie kontaktował się także z przedszkolem, do którego uczęszczała [REDAKT], a później ze szkołą, pomagając rodzinie w zorganizowaniu nauki zdalnej dziecka. Placówki te nie wnosiły większych uwag do funkcjonowania dzieci, niektóre dotyczyły opóźnień w opłatach czesnego, a bardzo rzadko odnosiły się do zachowania [REDAKT].

(dowód: akta kontroli str. 75, 171-237)

W 2020 r. było mniej interwencji w rodzinie. Dnia 14 stycznia 2020 r. asystent stwierdził, że [REDAKT] została bez opieki sama w domu. Zgłosił to kuratorowi, a sam przeprowadził rozmowę dyscyplinującą z rodzicami i więcej takich sytuacji nie potwierdził. W dniu 4 kwietnia 2020 r. [REDAKT]. Z powodu

ogłoszonej w kraju pandemii asystent odnotował, że jego bezpośrednie wizyty w rodzinie, zgodnie z wydaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Instrukcją dla asystentów rodziny w sytuacji rozpowszechniania się choroby Covid – 19”, zostały wstrzymane. Od kwietnia do lipca 2020 r. utrzymywany był systematyczny kontakt telefoniczny z rodziną. W rozmowach wspierano i zapewniano [REDAKT] o natychmiastowej pomocy w przypadku, gdy będzie taka potrzeba. W tym czasie rodzina nie komunikowała problemów, a te które sygnalizowano dotyczyły kolejnych przeprowadzek. W miesiącu lipcu 2020 r., asystent rodziny otrzymał od pracownika socjalnego nagranie płaczącego dziecka z informacją, iż płacz ma miejsce w mieszkaniu rodziny [REDAKT]. Niezwłocznie pracownicy ci podjęli interwencję, podczas której matka wyjaśniła przyczynę dochodzących hałasów. Asystent rodziny odnotował, że obejrzał wszystkie dzieci i nie stwierdził żadnych nieprawidłowości oraz zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. W notatce z dnia 29.11.2020 r. asystent z kolei wskazał na kontakt z kuratorem, który otrzymał zgłoszenie od [REDAKT] [REDAKT] o złej opiece nad [REDAKT]. Podjęte działania asystenta w tym zakresie skupiły się na wnikliwszym monitoringu rodziny oraz na rozmowach edukacyjnych. W związku z tym zgłoszeniem, kurator także miał powziąć odpowiednie kroki w celu weryfikację doniesień. Asystent nie otrzymał informacji o podjętych przez niego działaniach. Z oświadczenia złożonego przez asystenta rodziny z dnia 25 marca 2021 r. w powyższej sprawie wynika, że asystent także nie wystąpił do kuratora o informacje o powziętych przez niego krokach i dokonanych ustaleniach. Uznaje się to jako uchybienie i w związku z tym uczula się i wskazuje na zintensyfikowanie w przyszłości współpracy pomiędzy podmiotami, instytucjami, organizacjami, osobami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, do czego również zobowiązuje asystenta art. 15 ust. 1 pkt 18 i 19 ustawy. Podmioty te natomiast, w myśl art. 15 ust. 2 mają udzielać asystentowi rodziny odpowiedniej pomocy w wykonywaniu czynności zawodowych.

W kolejnych miesiącach, aż do lutego 2021 r. asystent podczas wizyt nie stwierdzał takich zachowań opiekunów, które mogłyby zagrażać zdrowiu dzieci. Ostatnia jego wizyta w miejscu zamieszkania rodziny odbyła się w dniu 17.02.2021 r. w godzinach popołudniowych, podczas której nie odnotował żadnej niepokojącej sytuacji. Wszystkie wizyty asystenta były niezapowiedziane. *(dowód: akta kontroli str.111-170, 103 -110, 400,401)*

Dzieci były pod stałą opieką lekarską. Świadczy o tym oświadczenie asystenta rodziny, w którym zapewnia o sprawdzaniu wpisów w książeczkach zdrowia każdorazowo, gdy dzieci wymagały kontroli lekarskiej związanej z koniecznością zaszczepienia ich. Asystent reagował też w każdej innej sytuacji zdrowotnej (m.in. infekcje, przeziębienia, dwukrotne siniaki na ciele

– wcześniej opisane) lub w przypadku zaistnienia jakichkolwiek podejrzeń co do stanu zdrowia dzieci, odnotowując to także w swoich notatkach po wizytach w rodzinie. W trakcie kontroli przedstawiono zaświadczenia lekarskie z 3 wizyt dla każdej z [REDACTED]

[REDACTED].
W notatkach asystenta pojawia się informacja, o korzystaniu ze wsparcia Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, [REDACTED]

[REDACTED], wszystkie wyniki osiągała co najmniej na poziomie wartości typowych dla wieku. Asystent rodziny podpowiadał [REDACTED] z porady jakich specjalistów może skorzystać w przypadku zauważonych nieprawidłowości [REDACTED]. Szczególnie dotyczyło to [REDACTED], która często była [REDACTED]

[REDACTED]. Matka w lutym 2021 r. miała potwierdzić i ostatecznie ustalić termin wizyty u [REDACTED]. Taka informacja znalazła się w ostatniej okresowej ocenie asystenta rodziny za okres od września 2020 r. do lutego 2021 r.

(dowód: akta kontroli str.82-91, 101-102)

Dokumentacja rodziny wynikająca z przydzielonego jej asystenta rodziny, określona w art. 11, 15 ustawy.

Zgodnie z art. 11 ust. 2, 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, ze zm.), pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego wnioskuje o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, gdy z analizy sytuacji rodziny wynika taka konieczność. Pracownik socjalny przeprowadził wywiad środowiskowy w dniu 19.05.2017 r., a następnie 24.05.2017 r. złożył wniosek do Dyrektora OPS o przydzielenie asystenta. Zgodnie z ustawą, Dyrektor przydzielił rodzinie wsparcie w przedmiotowym zakresie od 26.05.2017 r. Rodzina, w dniu 19.05.2017 r. podpisała dokument, w którym wyraziła chęć współpracy i zgodę na wsparcie ze strony asystenta rodziny.

(dowód: akta kontroli str.50 - 70)

[REDACTED] objęta była wsparciem asystenta rodziny od 26 maja 2017 r. do 30 września 2017 roku, przez asystenta [REDACTED]. Następnie, z uwagi na rezygnację z pracy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku złożoną przez ww. osobę na stanowisku asystenta rodziny, od 2 października 2017 r. do 31 stycznia 2018 r. pracę z rodziną kontynuowała [REDACTED], również

jako asystent. Z dniem 31 stycznia 2018 r., zrezygnowała z pracy na tym stanowisku. Z okresu pracy obu tych asystentów nie ma planu pracy z rodziną i jest to nieprawidłowość, są notatki z kolejnych wizyt w rodzinie. Z wyjaśnień Dyrektora OPS w Kłodzku wynika, że „wspólnie z rodziną podczas pierwszej wizyty asystenta rodziny wraz z pracownikiem socjalnym w miejscu zamieszkania rodziny określono plan pracy, jednakże nie sformalizowano go pisemnie. Praca asystenta rodziny prowadzona była za zgodą rodziny, która podpisała stosowny dokument, a wspólnie określone cele, podejmowane działania, efekty oraz określone kolejne etapy współpracy wskazywane, formalizowane były pisemnie podczas miesięcznych sprawozdań oraz innych dokumentów m.in. notatek służbowych”.

Kolejny asystent rodziny podjął pracę w OPS w Kłodzku od 1 marca 2018 r., a od 15 marca 2018 r. z rodziną [REDAKTED]. Wtedy został opracowany na piśmie plan pracy wspólnie z rodziną. Potwierdzają to złożone pod dokumentem podpisy przez [REDAKTED], pracownika socjalnego i asystenta. Ten plan obowiązuje do teraz. Jako główne cele do pracy z rodziną wskazano w nim edukację w zakresie: pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych, stosowania odpowiednich metod wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego i planowania wydatków oraz angażowania się w sprawy edukacji [REDAKTED]. Zważając na fakt, że w rodzinie zaszły na przestrzeni trzech lat istotne zmiany oraz wystąpiły inne – nowe problemy - należało uaktualniać plan tym bardziej, że w sprawozdaniach miesięcznych z pracy asystenta odnoszono się do zmieniającej się sytuacji w rodzinie. Uznaje się to za uchybienie.

(dowód: akta kontroli str.71)

W myśl art. 11 ustawy, asystent dokonuje nie rzadziej niż co pół roku okresowej oceny sytuacji rodziny. Przedstawiono takie oceny za okres: 1.09.2018 r. – 29.02.2019 r., 1.03.2019 – 30.08.2019 r., 1.09.2019 r. – 29.02.2020 r., 1.03.2020 r. – 30.08.2020 r., 1.09.2020 r. – 28.02.2021 r. Brak jest ocen z początkowego etapu współpracy asystenta z rodziną, tj. od maja 2017 r. do 31.08.2018 r. i stanowi to nieprawidłowość. Ocena była każdorazowo przekazana podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, tj. kierownikowi. W związku z tym, że na drukach ocen nie ma wskazanej konkretnej daty jej sporządzenia, trudno zgodzić się z ostatnią dokonaną oceną rodziny za okres 1.09.2020 r. – 28.02.2021 r. (uwzględniającą tragiczny w skutkach luty 2021 r.), w której nie ma wzmianki odnośnie śmierci dziecka.

(dowód: akta kontroli str.94-102)

W związku z wakatem na stanowisku asystenta rodziny pracę z rodziną na okres niespełna półtora miesiąca, tj. od 1.02.2018 r. do 7.03.2018 r. przejął pracownik socjalny, który

monitorował rodzinę, wspierał i udzielał odpowiednich wskazówek. Nie przedstawiono podczas kontroli sporządzonych przez niego notatek z wizyt domowych.

(dowód: akta kontroli str.77)

Reasumując powyższe uznaje się, że w Gminie Miejskiej Kłodzko rodzina [REDAKTOR] objęta była pomocą ze strony pracowników Ośrodka, w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz pomocy społecznej. Organizowano i zapewniano rodzinie także pomoc lekarzy specjalistów, wsparcie w postaci terapii, konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych, udzielano instruktażu, przeprowadzano treningi umiejętności niezbędnych w prowadzeniu domu i opiece nad dziećmi. Natomiast ogrom obowiązków związanych z opieką [REDAKTOR], oraz jeszcze nadal niewielka umiejętność organizacji pracy, a także konflikty z partnerem skutkowały koniecznością ciągłego wspomagania rodziny i monitorowania jej funkcjonowania. Sygnały ze środowiska dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania rodziny (szczególnie krzyków, używania niecenzuralnych słów) oraz stwierdzonych podczas wizyty obrażeń na ciele dzieci były każdorazowo weryfikowane przez asystenta, a w niektórych sytuacjach także we współpracy z kuratorem, Policją oraz służbą zdrowia.

Wymogi ustawowe wynikające z art. 15 ust. 1 pkt 1 i pkt 15 ustawy, nakładają na asystenta obowiązek sporządzania planu pracy z rodziną oraz dokonywanie okresowej oceny jej sytuacji. W tym zakresie jako nieprawidłowość należy wskazać braki w dokumentacji, szczególnie z początkowego okresu pracy z rodziną, z przełomu lat 2017 - 2018. Na dzień kontroli wszystkie ww. dokumenty były już prowadzone, zatem odstępuje się od wydania zalecenia w tym zakresie. Jako uchybienie wskazuje się na nieaktualizowany plan pracy z rodziną. Zapisane w nim zadania były aktualne przez cały okres współpracy z rodziną, natomiast jej sytuacja na przestrzeni lat się zmieniała, co powinno mieć odzwierciedlenie w ww. dokumencie, a nie tylko w sprawozdaniach miesięcznych z pracy asystenta.

Jednocześnie wymogi ustawowe wynikające z art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy, nakładają na asystenta obowiązek dokumentowania swojej pracy z rodziną. Jako uchybienie wskazuje się okresowo zbyt lakoniczne i nieprecyzyjne dokumentowanie pracy asystenta z rodziną (np. odnośnie zdarzenia z 24.01.2019 r. dotyczącego opuchniętego nosa) czy współpracy z kuratorem.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.). Proszę w terminie do dnia 30 kwietnia 2021 roku o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie

realizacji uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Kierownik jednostki kontrolującej
Zdrowia i Polityki Społecznej

Edyta Kubiśka

(członek zespołu inspektorów)

Tomasz Forch

(członek zespołu inspektorów)